Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XI. Nr. 7.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków, dnia 31 sierpnia 1932 r.

TREŚĆ:

104.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 30 maja 1932 r. [1])

o częściowem wykonaniu ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa.

Na podstawie art. 7 ust. 3, art. 16 ust. 2, art. 54 ust. 2 i art. 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Począwszy od dnia 1 stycznia 1933 r. zapisy do publicznych szkół powszechnych kończą się najpóźniej z dniem 31 maja każdego roku. Terminy rozpoczęcia zapisów ustala Kurator Okręgu Szkolnego.

§ 2. Przewidziany w artykule 6 siedmioletni obowiązek szkolny dla każdego dziecka stosowany będzie od dnia 1 lipca 1932 r.

§ 3. Postanowienie § 2 niniejszego rozporządzenia nie dotyczy w województwach: krakowskiem, lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem tych dzieci, które rozpoczęły najpóźniej w roku szkolnym 1931/32 wypełnianie obowiązku szkolnego, a w myśl postanowień ustawy z dnia 23 maja 1895 r. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci (Dz. u. kr. Nr. 57), zmienionej ustawą z dnia 20 stycznia 1904 r. (Dz. u. kr. Nr. 19), obowiązane były do sześcioletniego obowiązku szkolnego pod warunkiem przewidzianym w art. 31 ust. 1 tej ustawy.

§ 4. Postanowienie zawarte w ust. 1 artykułu 7 stosowane będzie od dnia 1 lipca 1932 r.

§ 5. Odraczanie o rok rozpoczynania obowiązku szkolnego w wypadkach indywidualnych, przewidziane w ust. 3 artykułu 7, należy:

a) do kompetencji kierownika publicznej szkoły powszechnej, o ile dotyczy dzieci opóźnionych w rozwoju fizycznym lub umysłowym;

b) do kompetencji inspektora szkolnego, o ile dotyczy dzieci, które z powodu warunków komunikacyjnych mają utrudniony dostęp do publicznej szkoły powszechnej.

§ 6. Przyjmowanie dzieci, objętych ustępem 4 artykułu 7, należy do kompetencji inspektora szkolnego, który może za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego upoważnić do tego kierowników publicznych szkół powszechnych.

Przyjęcie jednak dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy:

a) nie przeszkodzi zapisaniu do szkoły żadnego dziecka w wieku obo-

---

[1]) Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 23 czerwca 1932 r. Nr. 51, poz. 485.

wiązku szkolnego, które przynależy do danego obwodu szkolnego, a nie spełnia obowiązku szkolnego w inny sposób oraz

b) nie spowoduje nadmiernego przepełnienia izby szkolnej i przeciążenia nauczyciela.

§ 7. Od obowiązkowego dokształcania zwalnia się młodzież, dla której niema zorganizowanej ani szkoły dokształcającej zawodowej, ani ogólnej, ani kursów dokształcających, o ile młodzież ta nie jest objęta postanowieniami ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. o ochronie pracy kobiet i młodocianych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636), zmienionej ustawą z dnia 30 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 591), ustawą z dnia 5 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 538) i ustawą z dnia 7 listopada 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 773), oraz postanowieniami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), zmienionego ustawą z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 293).

§ 8. W istniejących w dniu 1 lipca 1932 r. na terenie województw: pomorskiego i poznańskiego publicznych szkołach wydziałowych wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów do klasy pierwszej.

§ 9. W istniejących w dniu 1 lipca 1932 r. państwowych gimnazjach i progimnazjach wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów do klasy pierwszej.

§ 10. Z dniem 31 sierpnia 1932 r. ulegają zamknięciu państwowe kursy nauczycielskie.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **J. Jędrzejewicz.**

105.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 maja 1932 r.[1])

o przystosowaniu art. 58 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli do wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa.

Na podstawie art. 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Niezależnie od wypadków, przewidzianych w art. 58 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 47, poz. 462), w wypadku, gdy wymaga tego likwidacja lub

[1]) Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 23 czerwca 1932 r. Nr. 51, poz. 486.

przekształcenie szkół, nie odpowiadających ustrojowi szkolnictwa, wprowadzonemu ustawą z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), nauczyciel tymczasowy, zarówno jak i nauczyciel stały, może być z urzędu:

a) przydzielony czasowo do szkoły innego typu lub stopnia w tej samej miejscowości; przytem liczbę godzin, obowiązującą nauczyciela na nowem miejscu służbowem, normuje się według kategorji szkoły, do której zostaje przydzielony;

b) przeniesiony do szkoły innego typu lub stopnia z zachowaniem wszelkich praw, wynikających z dotychczasowego stosunku służbowego. Jeżeli na skutek takiego przeniesienia nauczyciel miałby pobierać uposażenie niższe, niż otrzymywane w szkole, z której został przeniesiony, pobierać będzie nadal uposażenie według norm określonych w punktach dla tej kategorji szkół, z której został przeniesiony. Udzielać jednak winien nauki w wymiarze godzin ustalonym dla tej kategorji szkół, do której został przeniesiony.

Przydzielania i przenoszenia, wskazane w ustępie 1 niniejszego paragrafu, mogą być dokonywane najdalej do dnia 30 czerwca 1938 r.

Władzą właściwą do uznania, iż zachodzi wypadek konieczności przydzielenia z urzędu nauczyciela (punkt a) ustępu 1) oraz do zarządzenia tego przydzielenia, jest Kurator Okręgu Szkolnego.

Władzą właściwą do uznania, iż zachodzi wypadek konieczności przeniesienia, przewidzianego w punkcie b) ustępu pierwszego, oraz do zarządzenia tego przeniesienia jest Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) **J. Jędrzejewicz.**

106.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 maja 1932 r. [1])

w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

Na podstawie art. 1 i 3 ust. 2 oraz art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych

[1]) Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 23 czerwca 1932 r. Nr. 51, poz. 487.

nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 listopada 1928 r. w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881) ulega zmianom następującym:

1) Ustęp 1 § 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakładami kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, przez ukończenie których uzyskuje się dyplom na nauczyciela szkół powszechnych, są państwowe lub prywatne z prawami szkół państwowych:

a) seminarja nauczycielskie,

b) licea pedagogiczne,

c) pedagogja".

2) § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 2. Świadectwa, wydane według dotychczasowych przepisów przez wymienione w § 1 zakłady i komisje egzaminacyjne, a nadto przed dniem 1 lipca 1932 r. przez państwowe lub prywatne z prawami szkół państwowych kursy nauczycielskie i seminarjalną klasę Wyższego Liceum Uczelni im. Dąbrówki w Poznaniu są równoznaczne z dyplomami na nauczyciela szkół powszechnych w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych".

§ 2. Od 1 lipca 1932 r. dopuszcza się do składania w charakterze eksterna bądź egzaminu końcowego w jednym z wymienionych zakładów, bądź egzaminu przed ustanowioną w tym celu państwową komisją egzaminacyjną na nauczycieli szkół powszechnych jedynie tych kandydatów:

a) którzy w dniu 1 sierpnia danego roku mają ukończonych co najmniej lat 19, ukończyli piąty kurs prywatnych seminarjów nauczycielskich, a na kurs pierwszy, o ile wogóle na nim byli, wstąpili nie później niż w roku szkolnym 1931/32;

b) którzy w roku szkolnym 1931/32 byli czynni jako nauczyciele w t. zw. klasach wstępnych prywatnych szkół średnich ogólnokształcących lub w prywatnych szkołach powszechnych i odpowiadają jednemu z niżej wymienionych warunków:

   1) ukończyli V kurs prywatnych seminarjów nauczycielskich,

   2) ukończyli 8-io klasową szkołę średnią ogólnokształcącą,

   3) nie później niż w dwa lata przed terminem egzaminu ukończyli liceum ogólnokształcące, albo 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej, albo 3 kursy seminarjum nauczycielskiego,

4) nie później, niż na trzy lata przed terminem egzaminu ukończyli pięć albo nie później, niż na 2 lata — sześć klas szkoły wydziałowej,

5) nie później niż na dwa lata przed terminem egzaminu, ukończyli średnią szkołę zawodową, do której młodzież jest przyjmowana po ukończeniu co najmniej 7-klasowej szkoły powszechnej i w której nauka trwa co najmniej lat trzy;

c) którzy przed dniem 1 lipca 1932 r. złożyli egzaminy te z wynikiem ujemnym, a w myśl przepisów obowiązujących mogą przystąpić do powtórzenia egzaminu.

§ 3. Dyplomy (świadectwa), uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich dają kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przedmiotów objętych jedną z następujących grup, w której mieści się przedmiot wymieniony w dyplomie, z zastrzeżeniami podanemi w § 4:

a) język polski, historja, nauka o Polsce współczesnej, języki obce nowożytne i starożytne, objęte programem państwowych szkół średnich ogólnokształcących,

b) geografja, nauka o Polsce współczesnej, przyrodoznawstwo, fizyka z chemją, matematyka.

§ 4. Osoby, mające dyplom (świadectwo) do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, otrzymują kwalifikacje zawodowe do nauczania języka obcego w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych tylko wtedy, gdy:

a) wymieniony dyplom daje im kwalifikacje do nauczania tego języka lub

b) posiadają na świadectwie z ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej z danego języka stopień co najmniej dostateczny.

§ 5. Dyplomy (świadectwa), uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania przedmiotów pedagogicznych w seminarjach nauczycielskich dają kwalifikacje do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przedmiotów, objętych obu grupami, wymienionemi w § 3 z zastrzeżeniami podanemi w § 4.

§ 6. Dyplomy (świadectwa), uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania religji w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich nie uprawniają do nauczania innych przedmiotów w szkołach powszechnych.

§ 7. Dyplomy (świadectwa), uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub w se-

minarjach nauczycielskich: rysunku, robót ręcznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych dają kwalifikacje zawodowe do nauczania tych samych przedmiotów w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Dyplomy (świadectwa), uprawniające do nauczania robót ręcznych w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich, wydane absolwentom Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Warszawie, dają kwalifikacje zawodowe do nauczania rysunku i robót ręcznych w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 8. Dyplomy (świadectwa), wymienione w §§ 3—5 i 7, które w myśl obowiązujących przepisów uprawniają do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich w języku polskim lub polskim i innym, uprawniają do nauczania w tym samym języku w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Dyplomy (świadectwa), uprawniające w myśl obowiązujących przepisów do nauczania wyłącznie w języku innym niż polski w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich, a uzyskane przed dniem 31 sierpnia 1931 r., dają kwalifikacje zawodowe do nauczania w tym języku w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 9. Dyplomy (świadectwa), wymienione w §§ 3—5 i 7, są równoznaczne ze świadectwami, przewidzianemi w ust. 2 art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

§ 10. Osobom, zamieszkałym na terenie danego okręgu szkolnego, które wyrażą specjalne życzenie i przedstawią dyplomy (świadectwa), wymienione wyżej w §§ 3—5 i 7, względnie udowodnią posiadanie warunków w paragrafach tych wymienionych, Kurator wydaje świadectwa według załączonego wzoru.

§ 11. W wypadkach nie objętych postanowieniami §§ 3—10 niniejszego rozporządzenia decyduje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie indywidualnych podań osób, posiadających dyplomy (świadectwa) nauczycieli szkół średnich.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może również na podstawie zbadania przebiegu studjów lub pracy nauczycielskiej interesowanych rozszerzać podany w poprzednich paragrafach zakres kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 12. W razie konieczności inspektor szkolny może na czas potrzeby nauczycielom, objętym postanowieniami §§ 3—5 i 7, powierzyć nauczanie i innych przedmiotów nieobjętych kwalifikacjami, wymienionemi w tych paragrafach.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia [1]).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **J. Jędrzejewicz.**

Załącznik do rozp. Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 30 maja 1932 r. (poz. 487).

Wzór.

ŚWIADECTWO

W myśl postanowień art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) oraz § 10 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P.. z dnia 30 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 487) stwierdzam, że pan . . . .

(imię i nazwisko)

urodzon . . . . w . . . . , ...

(miejscowość, województwo, względnie także i państwo)

dnia . . . . . r. . . . wyznania . . . . ,

na podstawie dyplomu nauczyciela szkół średnich z dnia . . . . . .

Nr. . . . . .

do nauczania . . . . , ...

(przedmioty nauczania)

w języku wykładowym . . . .

posiada kwalifikacje zawodowe do nauczania . . . .

. . . .

. . . .

(przedmioty nauczania)

w tym samym języku nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

W . . . . dnia . . . . r.

Kurator Okręgu Szkolnego

[1]) t. j. z dniem 23 czerwca 1932 r.

107.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 7 czerwca 1932 r.[1])

o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydane co do § 13 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu.

Na podstawie art. 1, 2, 10, 12 i 13 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1) Rozporządzenie niniejsze ma zastosowanie do przeznaczonych dla dzieci i młodzieży:

a) szkół i innych zakładów naukowych (systematycznych kursów),

b) przedszkoli i innych zakładów wychowawczych, realizujących systematyczny program wychowawczy.

2) O ile rozporządzenie niniejsze nie zawiera odmiennych postanowień, należy przez wyraz „szkoła", użyty w następnych §§ rozporządzenia, rozumieć wszystkie zakłady, wymienione w ust. 1 § 1.

3) Przez dyrektora rozumieć należy także dyrektorkę, przełożoną, kierownika i kierowniczkę, przez nauczyciela również nauczycielkę, asystenta (tkę), instruktora (kę) oraz wychowawcę (czynię).

do art. 1.

§ 2. 1) Bezpośredni nadzór nad wszystkiemi szkołami z wyjątkiem szkół artystycznych przekazuje się Kuratorom Okręgów Szkolnych. Kuratorzy, a w stosunku do szkół artystycznych — Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powołani są do wydawania orzeczeń, wymienionych w art. 2—7, 11 i 12 ustawy.

2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może niektóre szkoły, uznane przez siebie za eksperymentalne, wyłączyć z pod opieki pedagogicznej Kuratorów Okręgów Szkolnych. Nie narusza to ustalonej w ustępie poprzednim właściwości władz szkolnych do wydawania orzeczeń, wymienionych w art. 2—7, 11 i 12 ustawy.

do art. 2.

§ 3. 1) Ustrój wewnętrzny szkoły powinien odpowiadać wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być w statucie określony przez podanie:

---

[1]) Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 21 czerwca 1932 r. Nr. 50, poz. 473.

a) zadania szkoły i jej przeznaczenia (wyznania, narodowości uczniów i t. p.),

b) rodzaju (typu) i stopnia szkoły, ewentualnie wydziałów, jakie szkoła ma posiadać,

c) czasu, jaki obejmuje całkowity kurs nauki i jego podziału na okresy nauczania (roczne, półroczne, inne),

d) zasady podziału uczniów według klas, oddziałów, grup i t. p.,

e) regulaminu przyjmowania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz wydawania świadectw,

f) kompetencyj dyrektora i rady pedagogicznej.

2) Statut winien zawierać postanowienie, że maksymalna ilość uczniów w klasach (oddziałach, grupach) oraz stosunek ilości uczniów do powierzchni pomieszczenia odpowiadać winny normom przyjętym w szkołach państwowych (publicznych).

§ 4. Ustrój wewnętrzny przedszkola powinien odpowiadać wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być w statucie określony przez podanie:

a) organizacji i programu wychowania oraz warunków przyjmowania dzieci,

b) kompetencyj kierowniczki i wychowawczyń,

§ 5. Statut winien oznaczyć język nauczania. W szkołach z niepaństwowym językiem nauczania winny być oznaczone przedmioty nauczania w języku państwowym w takim zakresie, aby młodzież mogła nabyć dokładnej znajomości języka państwowego.

§ 6. Statut winien ustalić program odpowiadający wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym. Winien on być określony przez wskazanie:

a) przedmiotów nauczania (zajęć),

b) zakresu materjału,

c) czasu, przeznaczonego na każdy z przedmiotów w poszczególnych okresach nauczania (plan nauki).

2) Postanowienie punktu c) nie odnosi się do statutu przedszkola.

§ 7. Statut winien zawierać postanowienie, że w szkole używane będą tylko podręczniki i pomoce naukowe, dozwolone do użytku szkolnego przez władze szkolne.

§ 8. 1) Nazwa powinna być ustalona w języku państwowym; szkoły z niepaństwowym językiem nauczania używać mogą obok nazwy w języku państwowym również nazwy w języku nauczania. Powinna ona odpowiadać rodzajowi (typowi) i przeznaczeniu szkoły oraz nie budzić nieporozumień lub wątpliwości. W szczególności winna ona:

a) zawierać przymiotnik „prywatny",

b) wskazywać płeć uczniów, dla których szkoła jest przeznaczona,
c) wskazywać rodzaj szkoły,
d) zawierać jako określenie wyróżniające nazwisko właściciela względnie stosowne nazwisko lub wezwanie, które szkoła przybiera,
e) wskazywać język nauczania, jeżeli nim jest inny niż język państwowy,
f) wskazywać siedzibę szkoły.

2) Postanowienia punktu b) i c) nie odnoszą się do statutu przedszkola.

3) Szkoły mogą używać nazw rodzajowych ustalonych w ustawie o ustroju szkolnictwa tylko w wypadku zastosowania programu szkoły państwowej (publicznej) lub programu uznanego przez władze szkolne za równowartościowy.

§ 9. 1) Statut winien określać prawa i obowiązki właściciela, dyrektora i nauczycieli w ten sposób, aby:
a) zapewniał właścicielowi szkoły wpływ na oznaczony w statucie indywidualny kierunek szkoły,
b) nakładał na właściciela obowiązek należytego dostarczania środków materjalnych na prowadzenie szkoły,
c) zapewniał dyrektorowi i gronu nauczycielskiemu przy uwzględnieniu postanowień punktu a) niezależność od właściciela w dziedzinie wychowawczej i dydaktycznej,
d) zapewniał dyrektorowi prawo doboru personelu nauczającego,
e) nakładał na dyrektora odpowiedzialność wobec władz szkolnych i właściciela za stan wychowawczy i naukowy szkoły,
f) zapewniał dyrektorowi i nauczycielom szkoły całkowitą niezależność od właściciela w kwalifikowaniu i promowaniu uczniów,
g) ustalał bezpośrednią zależność nauczycieli od dyrektora.

2) Postanowienia punktu a) i f) nie odnoszą się do statutu przedszkola.

§ 10. O przydatności lokalu przeznaczonego na szkołę orzeka wojewódzka władza administracji ogólnej — pod względem potrzeb szkolnych zaś władza szkolna.

§ 11. 1) Wykazanie, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające, nastąpić winno przez przedłożenie rocznego preliminarza budżetu szkoły, opartego na realnych podstawach i wykazanie się bądź własnym odpowiednim majątkiem, bądź poręczeniem innych osób, zabezpieczającem w dostatecznej mierze wykonanie zobowiązań właściciela.

2) Władza szkolna zgodzić się może na zastąpienie wykazania się majątkiem lub poręczeniem, przewidzianem w ust. 1, przez złożenie w liczbie gwarantującej utrzymanie szkoły deklaracyj rodziców, obowiązujących się do uiszczania przez cały rok szkolny opłat szkolnych.

§ **12.** 1) Zakładający szkołę może wykazać wypełnienie bądź wszystkich warunków naraz bądź w kolejności przez siebie obranej. Władze szkolne obowiązane są stwierdzić na żądanie zakładającego szkołę, czy poszczególne warunki zostały wykonane, wydają wszakże orzeczenie, przewidziane w ust. 2 art. 2 ustawy, dopiero po wykazaniu wypełnienia wszystkich warunków.

2) Termin trzymiesięczny, ustanowiony w ust. 4 art. 2 ustawy, liczyć należy od dnia następującego po złożeniu u właściwej władzy szkolnej (§ 2) podania, wykazującego wypełnienie wszystkich warunków.

do art. 2 i 6.

§ **13.** Zaświadczenia, wymienione w p. 4 ust. 1 art. 2 i ust. 3 art. 6 ustawy, wydają starostowie powiatowi, zaś w powiatach miejskich — starostowie grodzcy, właściwi dla obszaru, na którym ubiegający się o zaświadczenie zamieszkuje.

do art. 3.

§ **14.** Władza szkolna, orzekając, iż właściciel przestał czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 2 ustawy, ustala równocześnie termin zamknięcia szkoły.

§ **15.** Zgoda władzy szkolnej na odstąpienie innej osobie praw, wynikających z uzyskania orzeczenia, o którem mowa w art. 2 ustawy, udzielona być może jedynie pod warunkiem wykazania, że nowy właściciel czyni zadość warunkom, wymienionym w p. 3 i 4 ust. 1 art. 2 ustawy.

do art. 4.

§ **16.** 1) Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, władza szkolna podaje do wiadomości szkoły zarzuty, wyznaczając zarazem do udzielenia wyjaśnień termin nie krótszy niż 2-tygodniowy.

2) Zamknięcie szkoły na podstawie punktu b) art. 4 ustawy nastąpić może jedynie w wypadkach, jeżeli w ciągu trzech bezpośrednio po sobie następujących lat władze zawiadamiały corocznie szkołę o uznaniu poziomu naukowego lub wychowawczego za niewystarczający.

do art. 5.

§ **17.** 1) Zgoda władzy szkolnej na zwinięcie szkoły w ciągu roku szkolnego udzielona być może jedynie wówczas, gdy uczącej się młodzieży zapewnione będzie ukończenie nauki w danym roku szkolnym w innej szkole.

2) Akty oraz pieczęcie szkoły zamkniętej lub zwiniętej złożone być winny do tej władzy, która wydała orzeczenie, przewidziane w art. 2 ustawy.

do art. 6.

§ **18.** 1) Żadna szkoła nie może być czynna bez zatwierdzonego przez władzę szkolną dyrektora lub jego zastępcy.

2) Właściciel szkoły przedstawić winien władzy szkolnej do zatwierdzenia kandydata na dyrektora na 4 miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego. Decyzja władzy wydana być winna w ciągu 6 tygodni. Władza szkolna zezwalać może na zmianę na stanowisku dyrektora w ciągu roku szkolnego tylko w wyjątkowych, uznanych za usprawiedliwione, wypadkach. Dyrektor objąć może swe czynności dopiero po uzyskaniu zatwierdzenia.

3) Właściciel szkoły, posiadający przepisane kwalifikacje do nauczania, ubiegać się może o zatwierdzenie go jako dyrektora swej szkoły.

4) Dyrektor szkoły, a w przedszkolu właściciel, obowiązany jest corocznie najpóźniej do dnia 15 czerwca przedstawić władzy szkolnej spis nauczycieli nowozaangażowanych na następny rok szkolny oraz zgłaszać wszelkie późniejsze w nim zmiany.

5) Spis taki winien zawierać dane, dotyczące: daty urodzenia, wyznania, narodowości, przynależności państwowej, kwalifikacyj do nauczania, lat pracy pedagogicznej nauczycieli oraz przedmiotów, których mają nauczać. Jeżeli władza szkolna w ciągu 6 tygodni od dnia złożenia spisu nie zażądała przedłożenia przez nauczyciela pisemnego stwierdzenia o nienagannem zachowaniu się lub nie zawiadomiła szkoły o niedopuszczeniu nauczyciela do nauczania, — nauczyciel może objąć swe czynności w szkole.

6) Odmowa zatwierdzenia dyrektora względnie decyzja o niedopuszczeniu do nauczania ze względów pedagogicznych odnosi się jedynie do tej szkoły, do której dyrektor (nauczyciel) zgłoszony został i nie pozbawia dyrektora (nauczyciela) prawa ubiegania się o stanowisko w innej szkole.

do art. 7.

§ 19. 1) Przed zażądaniem usunięcia dyrektora (nauczyciela) władza winna podać do jego wiadomości zarzuty, wyznaczając mu zarazem do udzielenia wyjaśnień termin nie krótszy niż 2-tygodniowy.

2) Żądanie usunięcia dyrektora oraz decyzję o jego zawieszeniu kieruje władza szkolna wraz z podaniem powodów do właściciela szkoły, żądanie zaś względnie decyzję o zawieszeniu dotyczącą nauczyciela — do dyrektora, a w przedszkolu do właściciela.

do art. 10.

§ 20. Do czasu ustalenia oddzielnych warunków zakładania i utrzymywania przez związki komunalne, izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze oraz korporacje przemysłowe i rzemieślnicze szkół oraz ich statutu, będą miały do nich zastosowanie postanowienia art. 11 i 12 ustawy oraz niniejszego rozporządzenia.

do art. 11.

§ 21. Statut szkół zakładanych względnie utrzymywanych przez zarejestrowane stowarzyszenia oraz fundacje winien przewidywać, że upra-

wnienia nadzorcze przysługujące właścicielowi szkoły spełniane być mogą jedynie przez stałego delegata, na którego wyrazi zgodę władza szkolna.

do art. 12.

§ 22. 1) Właściciele szkół istniejących w dniu 20 kwietnia 1932 r. winni w terminie oznaczonym przez władze wymienione w § 2 wykazać wypełnienie warunków, wymienionych w p. 1—4 art. 2 ustawy. Termin ten, oznaczony indywidualnie dla poszczególnych szkół nie może być krótszy niż 2 miesiące od dnia doręczenia wezwania.

2) Właściciele, którzy do dnia 31 grudnia 1932 r. nie otrzymali wezwania, winni sami wykazać wypełnienie warunków najpóźniej do dnia 30 czerwca 1934 r.

3) Właściciele mogą wykazać wypełnienie warunków przed wyznaczonym przez władze szkolne terminem.

4) Wykazanie wypełnienia warunków winno nastąpić z zachowaniem postanowień §§ 3—11 i 13 niniejszego rozporządzenia. Władze szkolne mogą zwolnić właścicieli szkół, o których mowa w ust. 1, od przedłożenia zaświadczenia wymienionego w p. 4 ust. 1 art. 2 ustawy. Właściciele tych szkół mogą być również zwolnieni od wykazania przydatności lokalu oraz zaopatrzenia w urządzenia i pomoce naukowe, jeżeli władza szkolna na podstawie wyniku przeprowadzonych wizytacyj nabrała przeświadczenia o wypełnieniu tego warunku.

§ 23. Szkoły, których właściciele nie uzyskali orzeczenia, wymienionego w art. 12 ustawy, ulegają zamknięciu z końcem oznaczonego przez władzę szkolną roku szkolnego nie później jednak niż z dniem 31 sierpnia 1935 r. Termin zamknięcia szkoły powinien być podany do wiadomości publicznej najpóźniej 15 maja danego roku.

§ 24. Wzory statutów dla szkół prywatnych ogłoszone będą w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski“.

§ 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia [1]).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **J. Jędrzejewicz.**

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) **Bronisław Pieracki.**

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) **Zarzycki.**

---

[1]) t. j. z dniem 21 czerwca 1932 r.

108.

Nr. O. 1642/32. Kraków, dnia 11 czerwca 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

zmian w planach godzin szkolnych dla siedmioklasowych i sześcioklasowych publicznych szkół powszechnych i dla gimnazjów państwowych na rok szkolny 1932/33.

Zawiadamiam, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 20 maja 1932 r. Nr I. Pr. 2295/32 (okólnik Nr. 84) wprowadziło wskazane poniżej zmiany w planach godzin szkolnych na rok szkolny 1932/33. Osobne instrukcje, które będą ogłoszone przed końcem roku szkolnego, określą odpowiednie zmiany w materjale nauczania.

I. SZKOŁY POWSZECHNE.

A. Szkoły z polskim językiem nauczania.

1. Szkoły siedmioklasowe.

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 5 godzin, poświęconych dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godz., geografja — 1 godz., nauka o przyrodzie — 2 godz., roboty ręczne — 1 godz. A zatem:

na język polski	przeznacza	się	ogółem	5 godzin	zamiast	4,
„ geografję	„	„	„	3 godziny	„	2,
„ naukę o przyrodzie	„	„		4 „	„	2,
„ roboty ręczne	„	„	„	3 „	„	2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać bądź do 4 godzin, przeznaczonych na naukę języka polskiego, bądź do 2 godzin, przeznaczonych na geografję, zależnie od miejscowych potrzeb, a według uznania Inspektora Szkolnego.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziałach V i VI oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV i VII pozostają bez zmiany w postaci, ustalonej w zarządzeniu z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II-235/29 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Nr. 1/208, poz. 1, str. 3) i w wydaniu programu nauki w publicznych szkołach powszechnych z r. 1931 na str. 134.

W sprawie organizacji i programu nauczania w oddziale I zostanie wydane osobne zarządzenie.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografja — 1 godz., nauka o przyrodzie — 2 godz. A zatem:

na język polski przeznacza się ogółem 5 godzin zamiast 4,
„ geografję „ „ „ 3 „ „ 2,
„ naukę o przyrodzie „ „ 4 „ „ 2.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziale V oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV, VI i VII pozostają bez zmiany według tablicy, zamieszczonej na str. 135 wydania z r. 1931 programu nauki w publicznych szkołach powszechnych. Sprawę oddziału I. ureguluje wzmiankowane powyżej zarządzenie.

B. Szkoły z niepolskim językiem nauczania, z wyjątkiem szkół z niemieckim językiem nauczania.

Zmiany poniższe dotyczą planów, ustalonych w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. I-20128/27 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr. 15/193, poz. 251, str. 535), a obowiązujących z temi zmianami w dalszym ciągu.

1. Szkoły siedmioklasowe.

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie, a zatem:

na język polski przeznacza się 4 godziny zamiast 3,
„ język nauczania przeznacza się 4 godziny zamiast 3,
„ geografję przeznacza się 3 godziny zamiast 2,
„ naukę o przyrodzie przeznacza się 3 godziny zamiast 2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II półroczu — do godzin, przeznaczonych na język nauczania. W ten sposób:

język polski otrzymuje w I półroczu 4 godziny zamiast 3, w II — 3,
język nauczania otrzymuje w I półroczu 3, w II — 4 zamiast 3.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W planie dla oddziału V wprowadza się takie same zmiany, jak w szkołach siedmioklasowych, plan dla oddziału VI pozostaje bez zmiany.

Wszystkie zmiany, wskazane powyżej w dziale I B, należy również wprowadzić do szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego, których dotyczy rozporządzenie z dnia 19 kwietnia 1927 r. Nr. I-6622/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8/186, poz. 109), z zamianą jedynie terminu „język nauczania" na „język ruski".

C. Szkoły dwujęzyczne.

Plany godzin, ustalone w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia z dnia 29 lipca 1925 r. L. 12335/I (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13/155, poz. 125), ulegają zmianom analogicznym do wskazanych w dziale IB, a mianowicie następującym:

W oddziale V szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, drugi język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie, a zatem:

na język polski przeznacza się ogółem 4 godziny zamiast 3,

na drugi język nauczania przeznacza się ogółem (4) godz. zamiast (3),

na geografję przeznacza się ogółem 3 godziny zamiast 2,

na naukę o przyrodzie przeznacza się ogółem (3) godziny zamiast (2).

(Cyfry w klamrach () oznaczają godziny w drugim języku nauczania).

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI szkół siedmioklasowych ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II — do godzin, poświęconych na drugi język nauczania. W ten sposób:

język polski otrzymuje w I półroczu 4 godziny zamiast 3, w II — 3,

drugi język nauczania otrzymuje w I półroczu (3) godziny, w II — (4) zamiast (3).

Plan godzin szkolnych dla oddziału VI szkół sześcioklasowych pozostaje bez zmiany.

D. Szkoły z niemieckim językiem nauczania.

Plany dotychczasowe, ustalone zarządzeniem z dnia 6 czerwca 1928 r. Nr. I-8642/28 (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7/200, poz. 115), pozostają bez zmiany.

Uwaga ogólna do działu I.

Plany, określone powyżej, są planami **normalnemi**. Redukcje oszczędnościowe, dokonywane w granicach potrzeby i z zastosowaniem właściwej celowości, winny się opierać na tych właśnie planach, przytem obowiązują w dalszym ciągu zasady ogólne, wskazane w okólniku z dnia 19 marca 1931 r. Nr. II-5291/31 i w instrukcji z dnia 8 lipca 1931 r. Nr. II-14893/31. Przykłady zredukowanych planów godzin szkolnych, podane w instrukcji z dn. 8 lipca 1931 r., tracą przytem oczywiście aktualność o tyle, o ile ulegają zmianom w myśl niniejszego okólnika plany normalne.

II. GIMNAZJA PAŃSTWOWE.

Nieliczne klasy pierwsze, które mogą w myśl punktu A III okólnika z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr. I. Pol-1763/32 zorganizowane wyłącznie dla drugorocznych, będą się posługiwały w roku szkolnym 1932/33 planem godzin (normalnym), ustalonym dla oddziału V siedmioklasowych publicznych szkół powszechnych z tym samym językiem nauczania.

Przejście do nowych form organizacyjnych wymaga poza tem zmian w planie godzin i programie klasy II. Zmiany w planie są poniżej wskazane.

A. Gimnazja z polskim językiem nauczania.

I. Klasa II „gimnazjum niższego".

W obowiązującym dotychczas planie godzin, zamieszczonym na str. 95 wydania programu gimnazjum niższego z r. 1931 [1]) (i na str. 134 wydania programu nauki w publicznych szkołach powszechnych), wprowadza się zmiany następujące:

na język nowożytny obcy przeznacza się 2 godziny zamiast 3,

na roboty ręczne przeznacza się 2 godziny zamiast 4,

na śpiew przeznacza się 1 godzinę zamiast 2.

Uzyskane w ten sposób godziny rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografja — 1 godz., nauka o przyrodzie — 2 godz. A zatem:

na język polski przeznacza się 5 godzin zamiast 4,

na geografję przeznacza się 3 godziny zamiast 2,

na naukę o przyrodzie przeznacza się 4 godziny zamiast 2.

Pozostaje bez zmiany uposażenie przedmiotów następujących: religji — 2 godziny, historji — 2 godz., rachunków z geometrją — 4 godz., rysunku — 2 godz., ćwiczeń cielesnych — 3 godz.

---

[1]) Program Gimnazjum Państwowego. Gimnazjum niższe. Lwów — 1931

2. Klasa II gimnazjum klasycznego dawnego typu.

W planie godzin, ustalonym w zarządzeniu z dnia 26 maja 1929 r. Nr. II-10119/29, wprowadza się zmiany następujące:

na język łaciński przeznacza się 2 godziny zamiast 4,

na śpiew przeznacza się 1 godzinę zamiast 2.

Natomiast:

geografja otrzymuje 3 godziny zamiast 2,

nauka o przyrodzie otrzymuje 4 godziny zamiast 2.

Plan zmieniony przybiera postać następującą:

Religja — 2 godziny.

Język polski — 4 godziny.

Język łaciński — 2 godziny.

Język nowożytny obcy — 4 godziny.

Historja — 2 godziny.

Geografja — 3 godziny.

Nauka o przyrodzie — 4 godziny.

Matematyka 3 godziny.

Rysunek i roboty ręczne — 2 godziny.

Śpiew — 1 godzina.

Ćwiczenia cielesne — 3 godziny. Razem 30 godzin.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr E. Nowicki* w. r.

109.

Nr. O. 1385/32. Kraków, dnia 28 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

ulg kolejowych.

Nawiązując do zarządzenia z dnia 3 grudnia 1931 r. Nr. O. 3448/31, ogłoszonego w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 11 z roku 1931, polecam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 12 maja 1932 r. Nr. I. Org. 2540/32 przeprowadzić następujące dalsze uzupełnienia:

1) na str. 377 w województwie krakowskiem, w pozycji Kraków dodaje się nazwę szkoły: „Państwowa Szkoła Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego, Al. Mickiewicza 5“,

2) na str. 378 w wojew. krakowskiem dodaje się nową pozycję: „Tarnów — Filja Instytutu Muzycznego w Krakowie“.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

110.

Nr. O. 1438/32. Kraków, dnia 28 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

zmiany wzoru umów z pracownikami kontraktowymi.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego stwierdziło w szeregu wypadków, że władze i urzędy zawierają nadal z państwowymi pracownikami kontraktowymi umowy, w/g dawnych nieobowiązujących wzorów, wbrew postanowieniom okólnika z dn. 12 listopada 1930 r. Nr. I.-Prez. 6840/30, ogłoszonego w Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 174 z roku 1930.

W związku z powyższem przypominam konieczność ścisłego stosowania się do powołanego okólnika w każdym wypadku zawierania umowy z pracownikami kontraktowymi.

Jednocześnie na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 18 maja 1932 r. Nr. B. P. 6719/32 polecam, aby Dyrekcje i P. p. Inspektorzy szkolni zbadali, czy zawarte przed wejściem w życie wymienionego wyżej okólnika umowy zostały zastąpione nowemi w/g wzorów do tego okólnika dołączonych i, — o ile to nie zostało wykonane dotychczas, — bezzwłocznie uregulowali tą sprawę, zgodnie z przedostatnim ustępem powołanego okólnika.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

111.

Nr. O. 1528/32. Kraków, dnia 2 czerwca 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych i seminarjów nauczycielskich w Okręgu

w sprawie

udziału lekarzy w taksach szkolnych.

W związku z zarządzeniami Kuratorjum w sprawie taks i opłat szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących z dn. 18 września 1931 r. Nr. II. 10643/31, państwowych zakładach kształcenia nauczy-

cieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych z dnia 21 września 1931 r. Nr. I. KN. 5455/31 i w szkołach zawodowych z dnia 29 września 1931 r. Nr. III. 7608/31, ogłoszonemi w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Nr. 8 poz. 154, 155 i 156 z 1931 r., wyjaśniam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 maja 1932 r. Nr. I. WF-1833/32 (okólnik Nr. 79), że przy podziale taks i opłat szkolnych pomiędzy egzaminatorów należy uwzględnić również i lekarzy szkolnych, wynagradzając ich w ten sposób za badania lekarskie kandydatów do szkół.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

112.

Nr. O. 1660/32. Kraków, dnia 18 czerwca 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu

w sprawie

końcowego terminu umów zawartych z lekarzami i dentystami szkolnymi.

Uchylając zarządzenie, ogłoszone w Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 2 poz. 25 z roku 1932, w sprawie wynagrodzenia lekarzy i dentystów szkolnych, zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 maja 1932 r. Nr. I. WF. 2241/32, że umowy, zawarte z lekarzami i dentystami szkolnymi w myśl pisma Ministerstwa z dn. 22. XII. 1932 r. Nr. I. WF. 8728/31 należy uważać za zawarte na czas nieokreślony.

Wobec powyższego zechcą Dyrekcje gimnazjów i seminarjów w porozumieniu z zainteresowanymi lekarzami i dentystami szkolnymi, którym Kuratorjum wypłacało wynagrodzenie za miesiące wakacyjne, poczynić na obu zwróconych egzemplarzach umowy uwagę: Na polecenie Kuratorjum O. S. Krakowskiego z dnia 17 czerwca 1932 r. Nr. O. 1660/32 umowę przedłużono na czas nieokreślony.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

113.

Nr. O. 1583/32. Kraków, dnia 4 czerwca 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

działalności organizacyj i towarzystw pozaszkolnych wśród młodzieży szkolnej.

Doszło do wiadomości Ministerstwa, iż zdarzają się wypadki, że poszczególne organizacje pozaszkolne bez wiedzy władz szkolnych a niekiedy tylko w porozumieniu z kierownikiem szkoły rozszerzają swoją działalność na teren szkoły, wciągając młodzież szkolną do swej organizacji albo też nawet zakładając wśród młodzieży szkolnej swoje oddziały.

Przypominając okólnik z dnia 3 września 1927 r. w sprawie zakładania kółek i zrzeszeń młodzieży szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 183), wyjaśniam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 maja 1932 r. Nr. I. Pol. 1910/32 (okólnik Nr. 78), iż dopuszczanie na teren szkoły jakichkolwiek towarzystw, zrzeszeń lub organizacyj zewnętrznych (pozaszkolnych), niewymienionych w punkcie 3, pod a) i b) wspomnianego okólnika, celem rozwijania działalności wśród młodzieży szkolnej któregokolwiek typu szkół nie może nastąpić bezwarunkowo bez wiedzy i zgody Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w każdym poszczególnym wypadku.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

114.

Nr. O. 1646/32. Kraków, dnia 11 czerwca 1932 r.

Do

Dyrekcyj seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

modlitwy w publicznych szkołach pwszechnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przypomniało, że sprawa modlitwy w szkołach przed nauką i po nauce została uregulowana zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28 sierpnia

1920 r. Nr. 19803/I, w którem został podany do wiadomości tekst modlitw przed nauką i po nauce, zgodnie z uchwałą zjazdu Biskupów Polskich z dn. 29 sierpnia 1919 roku[1]).

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 maja 1932 r. Nr. II. P. 2925/32 zwracam uwagę pp. Inspektorów szkolnych oraz Dyrekcyj (Kierownictw) wszystkich szkół na obowiązek przestrzegania powyższego zarządzenia oraz unikania jakiegokolwiek samowolnego regulowania sprawy modlitw.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

115.

Nr. O. 1715/32. Kraków, dnia 16 czerwca 1932 r.

Do

Wydziałów, Oddziałów i Biura Personalnego Kuratorjum, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

wymiaru odprawy w związku z 10% obniżeniem uposażeń.

Ministerstwo wyjaśniło rozporządzeniem z dnia 13 czerwca 1932 r. Nr. I. R. 5895/32 (okólnik Nr. 93), że za podstawę do wymiaru odpraw nauczycieli szkół państwowych i publicznych, z którymi rozwiązano stosunek służbowy na podstawie art. 69 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 462), służy pełne, ostatnio pobierane uposażenie służbowe. Okoliczność, że uposażenie to zostało po rozwiązaniu stosunku służbowego obniżone, nie ma wpływu na wymiar odprawy. O ile zatem za podstawę do wymiaru odprawy służy uposażenie, pobierane według norm, obowiązujących przed dniem 1 czerwca 1932 r., nauczyciel winien

---

[1]) **Modlitwa przed lekcjami:**

„Duchu Święty, który oświecasz serca i umysły nasze, dodaj nam ochoty i zdolności, aby ta nauka była dla nas pożytkiem doczesnym i wiecznym, przez Chrystusa Pana naszego. Amen.
Marjo, Królowo Korony Polskiej, módl się za nami".

Modlitwa po lekcjach:

„Dzięki Ci Boże za światło tej nauki. Pragnę, abym nią oświecony mógł Cię zawsze wielbić i wolę Twoją wypełniać na wieki, Przez Chrystusa Pana naszego. Amen".

otrzymać wszystkie raty odprawy wraz z 10% podwyższeniem uposażenia, przysługującem na mocy art. 8 ustawy z dnia 18-go grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

116.

Nr. O. 1832/32. Kraków, dnia 25 czerwca 1932 r.

Do

Wydziałów, Oddziałów i Biura Persolnalnego Kuratorjum, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu w sprawie

stosowania zarządzenia w sprawie zawieszenia 10% podwyżki uposażeń.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło rozporządzeniem z dnia 21 czerwca 1932 r. Nr. I. R. 6033/32 (okólnik Nr. 104) w związku z wątpliwościami, jakie nasuwają się Kuratorjom przy stosowaniu okólnika Nr. 83 z dnia 25 maja 1932 r. (Nr. I. R. 5679/32) o zawieszeniu wypłaty 10% podwyżki uposażeń w stosunku do funkcjonarjuszów państwowych, zajmujących stanowiska służbowe poza m. st. Warszawą, że:

1) wynagrodzenie duszpasterzy za udzielanie nauki religji w szkołach powszechnych, ustalone rozporządzeniem z dnia 1 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 163), do którego nie stosowało się zarządzenie z dnia 8 stycznia 1927 r. Nr. OR. 85/27 w sprawie 10% podwyższenia uposażenia,
2) wynagrodzenie nieetatowych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, ustalone rozporządzeniem z dnia 1 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 204), do którego nie stosowało się zarządzenie z dnia 8 stycznia 1927 r. Nr. 85/27 w sprawie 10% podwyższenia uposażenia,
3) wynagrodzenie lekarzy i dentystów, ustalone zarządzeniem z dnia 28 października 1931 r. Nr. I. WF. 8220/31 na zł 14 za 1 godz. pracy tygodniowej,
4) wynagrodzenie pomocniczych sił kancelaryjnych w Inspektoratach Szkolnych, płatne z ryczałtu na pomoc kancelaryjną,
5) wynagrodzenie pomocniczych sił kancelaryjnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, płatne z funduszu na pomoc kancelaryjną, nie podpada pod postanowienia wymienionego na wstępie zarządzenia o zawieszeniu 10% podwyżki uposażeń.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

117.

Nr. O. 1716/32. Kraków, dnia 16 czerwca 1932.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich, Rad Szkolnych Powiatowych oraz Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

używania pieczęci urzędowych.

W § 6 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 listopada 1931 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 127) są wymienione dokumenty, akta, pisma i t. p., które winny być zaopatrywane odciskiem pieczęci urzędowej.

Ponieważ odciśnięcie na akcie urzędowym pieczęci ma na celu nadanie odnośnemu aktowi większej powagi i wiarogodności oraz wyraźnego charakteru dokumentu, przeto należy ograniczyć stosowanie pieczęci urzędowej do przypadków, podanych w wyżej wymienionem rozporządzeniu, i niedopuszczać do użycia pieczęci poza temi przypadkami do innych celów, n. p. dla celów kolekcjonarskich lub t. p.

Zawiadamiam na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1932 r. Nr. I. Org. 1005/15/32 (okólnik Nr. 91), że w razie stwierdzenia nadużyć, których dokonanie zostało umożliwione lub ułatwione przez zastosowanie odcisku pieczęci urzędowych poza przypadkami, przewidzianemi w powyższem rozporządzeniu, będą pociągane do odpowiedzialności dyscyplinarnej osoby, które mają pieczę nad pieczęciami urzędowemi w myśl § 8 tegoż rozporządzenia.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

118.

Nr. O. 1379/32. Kraków, dnia 20 czerwca 1932 r.

Do

Wydziałów, Oddziałów i Biura Personalnego Kuratorjum, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu oraz Rady Szkolnej Powiatowej w Bochni — w sprawie

zaległości komornianych.

Ponieważ zdarzają się wypadki zalegania przez poszczególnych lokatorów domów państwowych z komornem za cały szereg miesięcy, co w konsekwencji powoduje nawet niemożliwość wogóle ściągnięcia tych należności, Ministerstwo Robót Publicznych zarządziło rozporządzeniem z dnia

11. IV. 1932 r. Nr. BZ21/2/24-32 r., aby w wypadku zalegania przez lokatora domu państwowego z komornem za dwa miesiące właściwy Urząd Wojewódzki (Dyrekcja Robót Publicznych) niezwłocznie występował, w porozumieniu z Prokuratorją Generalną Rzeczypospolitej, z powództwem do sądu o eksmisję odnośnego lokatora.

Podając powyższe do wiadomości, polecam na skutek pisma Dyrekcji Robót Publicznych w Kielcach z dnia 23. IV. 1932 r. L. R. P. B. Z 1/7 i pisma Dyrekcji Robót Publicznych w Krakowie z dnia 13. V. 1932 r. L. B. Z. 21/2/24 1932 r., aby Dyrekcje przestrzegały regularnego opłacania czynszów przez lokatorów, w razie zaś zajścia wyżej omawianych okoliczności, niezwłocznie zawiadamiały o tem Kuratorjum celem kierowania spraw na drogę sądową przeciwko odnośnym lokatorom.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

119.

Nr. O. 2010/32. Kraków, dnia 26 lipca 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, Rad Szkolnych Powiatowych i Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie

wpłacania komornego z gmachów i placów państwowych.

Wobec wejścia w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9. IX. 1931 r., wydanego w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli w sprawie poboru i zarachowywania dochodów, administrowanych przez władze (urzędy) centralne, oraz sposobu dokonywania wypłat (Monitor Polski Nr. 254 z dnia 3. XI. 1931 r.), polecam, by Dyrekcje i P. p. Inspektorzy Szkolni w razie uiszczania czynszu za mieszkania służbowe i lokatorskie w budynkach państwowych i za dzierżawę gruntów państwowych wpłacały je w miejscowych urzędach pocztowych do P. K. O. na konto czek. Nr. 438.800 Krakowskiej Izby Skarbowej, względnie Nr. 38.465 Kieleckiej Izby Skarbowej zależnie od położenia, a nie jak dotychczas do miejscowych Kas Skarbowych.

Wszelkie wpłaty czynszowe uskuteczniać należy zapomocą dokładnie wypełnionego skarbowego blankietu nadawczego, — na którym aż do odwołania należy każdorazowo zaznaczać, że wpłacona kwota winna być zarachowana na budżet dochodowy Ministerstwa Robót Publicznych (w r. b. 1932/33 na Dz. II rozdz. 3 § 10).

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

120.

Nr. II-4437/32. Kraków, dnia 21 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich w Okręgu

w sprawie

opieki nad młodzież wiejską.

Przeżywamy obecnie światowy kryzys gospodarczy, kładący się ciężkiem brzemieniem na barki wszystkich warstw społecznych, szczególnie dotkliwie odbijający się na ludności wiejskiej, która skutki tego kryzysu boleśnie odczuwa.

Młodzież wiejska, kształcąca się w szkołach średnich, przeważnie w miastach, wymaga znacznej pomocy moralnej i nawet często i materjalnej, gdyż rodzina, z której odchodzi na naukę do miasta, albo środowisko, które na razie opuszcza, dać jej częstokroć nie mogą.

Koła Rodziców, rekrutujące się przeważnie, zwłaszcza w swych Zarządach, z osób o dużem niewątpliwie wyrobieniu społecznem, składających swą ofiarną pracę dla dobra Szkoły i młodzieży, są powołane do spełnienia misji przyjścia z pomocą temu odłamowi młodzieży szkolnej.

Uwzględniając powyższe, Kuratorjum w trosce o dobro młodzieży, poleca Dyrekcji, aby podjęła inicjatywę zorganizowania przez Koło Rodziców akcji pomocy tej części młodzieży wiejskiej, uczęszczającej do zakładu, która, dzięki krytycznej sytuacji rodziców, pomocy tej jest pozbawiona.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

121.

Nr. B. P. 7818/32. Kraków, dnia 18 maja 1932 r.

Do

Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli oraz szkół zawodowych w Okręgu

w sprawie

prowadzenia wykazów kwalifikacyjnych dla nauczycieli kontraktowych.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 10. IV. 1932 r. L. B. P. 2543/32, wydanego w związku z zarządzeniem z dnia 21 stycznia 1931 r. Nr. II. 29870/30 w sprawie wizy-

tacji i wpisywania spostrzeżeń o pracy nauczycieli kontraktowych publicznych szkół powszechnych, polecam zaprowadzenie wykazów kwalifikacyjnych również i dla nauczycieli kontraktowych szkół średnich, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych, aby w razie potrzeby mianowania nauczyciela kontraktowego nauczycielem tymczasowym mieć spostrzeżenia o dotychczasowej jego pracy.

Spostrzeżenia te potrzebne będą dla sprawy wydania przez Kuratorjum oceny pracy, przewidzianej w art. 24 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 47, poz. 462). Należy zatem po zamianowaniu nauczyciela kontraktowego nauczycielem tymczasowym — przed upływem trzyletniego okresu czasu pełnienia obowiązków nauczycielskich — nadesłać do Kuratorjum jego wykaz kwalifikacyjny w takim terminie, ażeby Kuratorjum mogło wpisać wymienioną wyżej ocenę najpóźniej w końcu trzeciego miesiąca służby w charakterze nauczyciela tymczasowego.

Kurator Okręgu Szkolnego: *Dr. E. Nowicki* w. r.

122.

Nadanie praw gimnazjów państwowych prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 8 czerwca 1932 r. Nr. II—S. 3128/32 nadał, począwszy od roku szkolnego 1932—33-go:

I. Pełne prawa gimnazjów państwowych, przewidziane w § 2 rozporządzenia z dnia 1 maja 1929 r. Nr. II — 2875/29 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 6, poz. 75):

Gimnazjum męskiemu Kurji Diecezjalnej w Sandomierzu.

II. Niepełne prawa, przewidziane w § 3 wymienionego rozporządzenia:

1) Gimnazjum żeńskiemu im. Bł. Jolanty T-wa Szkoły Średniej w Jaśle,

2) Collegium męskiemu OO. Karmelitów Bosych w Wadowicach,

3) Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu w Częstochowie.

III. Na podstawie § 7 wymienionego rozporządzenia Pan Minister cofnął niepełne prawa gimnazjów państwowych, nadane zarządzeniem z dnia 1 czerwca 1931 r. Nr. II — 8488/31:

1) Gimnazjum koedukacyjnemu Wydziału Powiatowego Sejmiku Włoszczowskiego w Szczekocinach,

2) Gimnazjum koedukacyjnemu T-wa Gimnazjalnego w Grybowie.

Uprawnienia innych niepaństwowych szkół średnich w Okręgu Szkolnym Krakowskim, przyznane rozporządzeniem Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 maja 1930 (Dz. Urz. Kur. O. S. Krak. Nr. 6 z 1930 poz. 139), z dnia 15 lipca 1930 (Dz. Urz. Kurat. Nr. 7 z 1930 poz. 161) i z dnia 3 czerwca 1931 r. (Dz. Urz. Kurat. Nr. 6 z 1931 r. poz. 123), pozostają bez zmiany.

123.

KONKURSY

z terminem czterotygodniowym od daty ukazania się niniejszego Nru Dziennika Urzędowego.

Rada Szkolna Powiatowa w Białej ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posady kierownika 5-kl. publicznej szkoły powszechnej w Babicach.

Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika, składające się z 2 pokoi, gabinetu i kuchni oraz ½ morgu ziemi ornej.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Białej.

Rada Szkolna Powiatowa w Białej ogłasza konkurs po raz czwarty celem stałego obsadzenia posady kierownika 7-kl. publicznej szkoły powsz. koedukacyjnej w Szczyrku.

Kandydatom z ukończonym W. K. N. lub posiadającym egzamin wydziałowy z którejkolwiek grupy zastrzega się pierwszeństwo.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić za pośrednictwem swej władzy przełożonej do Rady Szkolnej Powiatowej w Białej.

Rada Szkolna Powiatowa w Busku Kieleckim ogłasza konkurs na stałe posady kierowników publicznych szkół powszechnych:

kierownika 4-kl. szkoły powsz. w Szańcu, gm. Szaniec
„ 2-kl. „ „ w Sichowie, gm. Oględów
„ (czki) 7-kl. „ „ żeńskiej w Chmielniku.

Ad 1 i 2 mieszkanie służbowe — 2 pokoje z kuchnią, 4 morgi ziemi. Od kandydatów (tek) ad 1 i 3 jest wymagany W. K. N. lub Instytut Naucz.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Busku Kieleckim.

Rada Szkolna powiatu iłżeckiego w Wierzbniku ogłasza konkurs na stanowisko kierownika 7-kl. publ. szkoły powszechnej w Wąchocku.

Pierwszeństwo mają kandydaci z ukończonym Wyższym Kursem oraz co najmniej dwuletnią praktykę w charakterze stałych nauczycieli.

Podania należy składać do Inspektoratu Szkolnego w Wierzbniku.

Rada Szkolna Powiatowa w Jaśle ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia kierownictwa 4-kl. publicznej szkoły powszechnej w Trzcinicy.

Do posady przywiązane jest mieszkanie służbowe składające się z 2-u pokoi i kuchni oraz 0.9027 ha gruntu.

Podania udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej do Rady Szkolnej Powiatowej w Jaśle.

Rada Szkolna Powiatowa w Kielcach ogłasza konkurs na stanowisko kierowników a) 2-klasowej publicznej szkoły powsz. w Bolminie, gm. Zajączków, pow. kieleckiego. Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika, składające się z pokoju i kuchni oraz 3 morgi gruntu;

b) 5-klasowej publ. szkoły powszechnej w Kostomłotach, gm. Niewachlów pow. kieleckiego. Przy szkole jest mieszkanie dla kierownika.

c) 7-klas. publicznej szkoły powszechnej w Daleszycach, powiatu kieleckiego. Przy szkole jest 3 pokoje, mieszkanie dla kierownika, poczta w miejscu, z Kielcami połączenie autobusowe.

Rada Szkolna Powiatowa w Krakowie ogłasza konkurs celem stałego obsadzenia posad kierowników (czek) szkół w następujących szkołach:

1) 4 kl. publ. szk. pow. w Śledziejowicach,
2) 2-kl. publ. szk. pow. w Trąbkach,
3) 7 kl. publ. szk. pow. w Koźmicach Wielkich, wymagany W. K. N. lub egzamin wydziałowy.
4) 2 kl. publ. szk. pow. w Podstolicach.

Udokumentowane podania należy wnosić drogą służbową do Rady Szkolnej Powiatowej w Krakowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Limanowej rozpisuje ponowny konkurs, celem stałego obsadzenia posad kierowników szkół: a) 2-klasowej powszechnej w Stróży, — przy szkole pod a) jest budynek o dwóch izbach, mieszkaniu dla kierownika szkoły z ogrodem warzywnym i owocowym.

b) 2-klasowej powszechnej w Szyku.

Przy szkole pod b) jest budynek szkolny nowy o 2-ch salach naukowych i mieszkaniu dla kierownika szkoły o jednym pokoju i kuchni.

Podania należy nadsyłać drogą urzędową do Rady Szkolnej Powiatowej w Limanowej.

Rada Szkolna Powiatowa w Miechowie ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w Książu Wielkim.

Kandydaci, chcący się ubiegać o to stanowisko, winni wykazać się przynajmniej dwuletnią służbą w charakterze nauczycieli stałych, oraz świadectwem ukończonego W. K. N.

Podania, należycie udokumentowane, wnosić należy w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Miechowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Olkuszu ogłasza po raz drugi konkurs na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych:

1) w 2-klasowej publ. szkole powsz. w Wielkiej Wsi (gm. Cianowice),

2) w 7-klasowej publ. szkole powsz. w Żarnowcu (przy szkole jest mieszkanie dla kierownika, ogród i 2 ha ziemi).

Odnośnie posady kierownika szkoły w Żarnowcu pierwszeństwo będą mieli kandydaci z ukończonym Wyższym Kursem Nauczycielskim lub egzaminem wydziałowym z grupy fizyko-matematycznej, humanistycznej lub geograficzno-przyrodniczej.

Należycie udokumentowane podania należy wnosić w drodze służbowej na ręce Inspektora Szkolnego w Olkuszu.

Rada Szkolna Powiatowa w Opocznie ogłasza ponownie konkrus na stanowisko stałego kierownika 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Prymusowej Woli, gminy Janków. Przy szkole jest mieszkanie służbowe.

Należycie udokumentowane podania winni kandydaci wnosić na ręce Inspektora Szkolnego w Opocznie.

Kuratorjum w drodze nadzoru odwołuje konkurs, ogłoszony w Dz. U. K. O. S. K. Nr. 4 z dnia 23 kwietnia 1932 r., celem obsadzenia posady kierownika 7-klas. publ. szkoły powsz. im. J. Słowackiego w Myślenicach.

124.

KOMUNIKATY.

Dnia 1 czerwca 1932 skradziono z mieszkania kierownika szkoły w Tęgoborzu, pow. nowosądeckim, dwie pieczęcie szkolne, a mianowicie: 1) okrągłą z godłem orła polskiego i napisem: „Kierownictwo publicznej szkoły powszechnej w Tęgoborzu“ i 2) okrągłą bez godła z napisem: „Zarząd Szkoły Ludowej w Tęgoborzy“.

Zawiadamiając o tem, poleca się wszystkie wątpliwe dokumenty i świadectwa szkolne zwracać Zarządowi tej szkoły celem stwierdzenia ich autentyczności.

Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne zawiadomiło, że w wyniku konferencji, odbytej 6 maja r. b. wspólnie z przedstawicielami Międzyzwiązkowego Komitetu Pracowników Państwowych, roześle zawiadomienie do wszystkich aptek w Polsce, by wydawały pracownikom państwowym leki według każdocześnie obowiązującej taksy aptekarskiej na warunkach gotówkowych z ustępstwem 25% na środkach leczniczych wydawanych w formie recept, 20% na środkach t. zw. odręcznej sprzedaży, oraz 10% na specyfikach.

Warunkiem uzyskania tych opustów jest obowiązek przepisania leku przez lekarza umówionego na blankiecie z dotychczas stosowanym nadrukiem, w którym ma być podane imię i nazwisko pracownika państwowego, korzystającego z pomocy lekarskiej oraz wymienione stanowisko i urząd, w jakim pracuje.

Środki opatrunkowe, odżywcze i chirurgiczne z powyższych warunków dostawy są wyłączone i mogą być sprzedawane na ogólnych warunkach sprzedaży publicznej.

Wszelkie nieporozumienia, jakie z tytułu tej dostawy mogłyby wyniknąć, będą podlegać rozpatrzeniu wspólnej komisji, wyłonionej przez Polskie Powszechne T-wo Farmaceutyczne i Międzyzwiązkowy Komitet Pracowników Państw.

Wyżej wyszczególnione warunki dostawy leków mogą być cofnięte za wypowiedzeniem jednomiesięcznem.

Zarząd Główny Małopolskiego Związku Młodzieży Ludowej przy M. T. R. w Krakowie skierował na ręce Kuratora Okr. Szkoln. Krak. podziękowanie dla Nauczycielstwa współpracującego z Małopolskim Związkiem Młodzieży.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 10 czerwca 1932 r. Nr. I. WF. 1827/32 zezwoliło na rozpowszechnianie wśród młodzieży szkolnej dwutygodnika, wydawanego przez Związek Harcerstwa Polskiego, p. t. „Na tropie“ i zaleciło prenumerowanie tego wydawnictwa dla bibljotek, czytelń uczniowskich i drużyn harcerskich.

Adres redakcji i administracji: Katowice, ul. Szafranka, „Domek harcerski“.

125.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Współpraca szkoły z domem.

(Referat, wygłoszony na Zjeździe dyrektorów szkół średnich w Krakowie, dnia 7-go maja 1932 roku).

(Dokończenie.)

I w zewnętrznem życiu, wyglądzie mieszkań jest ogromna różnica między młodszemi, a starszemi kursami. U uczenic starszych widać dążenie do estetyki, dbałość o wygląd mieszkania.

Rodzice przyjmują pp. wychowawczynie przeważnie serdecznie i są zadowoleni z wizyty, niektórzy zapraszają, by częściej zaglądać i pogawędzić.

W kilku domach zaledwie przyjęto Panie ze zdziwieniem i zażenowaniem.

Uczenice starsze naogół nie lubią wizytacyj. Szczególnie te, które pozują w szkole na coś wyższego, coś lepszego i wstydzą się prostactwa swoich rodziców.

Takie, które same, nie dbając o wyższość i podniesienie wartości osobistej, tylko ubraniem i lepszą sytuacją rodziców chcą imponować innym.

Wreszcie bardzo biedne, a ambitne, które kryją biedę i boją się litości.

Młodsze uczenice oczekują z upragnieniem wizyty pp. wychowawczyń.

Praktyka wykazała, że starsze z czasem przywykają do wizyt i jak się przekonają, że my ich prostych rodziców traktujemy narówni z inteligentami, a biednych narówni, a nawet lepiej od zamożnych i jednakowo się do nich wszystkich odnosimy, ambitne przestają się kryć i wstydzić biedy, a pozerki oduczają się pozy.

Herbatki towarzyskie.

By przełamać fałszywy wstyd i przekonać uczenice, że nie wolno im się wstydzić własnych rodziców, urządzamy przynajmniej raz do roku obowiązkowe herbatki towarzyskie z rodzicami dla każdego kursu oddzielnie.

Wprowadziliśmy ten zwyczaj od 3 lat.

Wieczornice te dają nam możność zbliżyć się do dzieci i ich rodziców nie urzędowo, ale na platformie towarzyskiej i to rodziców podnosi w ich własnych oczach i w opinji ich dzieci. Dla dzieci jest to pouczające i przekonywujące, że swych niewykształconych i mało kulturalnych, ale uczciwych i dobrych rodziców nie mają czego i nie wolno im się wstydzić, skoro cała Rada Pedagogiczna traktuje ich narówni, obcuje z nimi i bawi się ochoczo w ich towarzystwie.

Początkowo cała Rada Pedagogiczna ustosunkowała się bardzo sceptycznie do tak pomyślanych zebrań z rodzicami.

Po długich debatach jedna z wychowawczyń podjęła się urządzić taką „herbatkę“ na próbę.

Dziewczęta z naszą pomocą obmyśliły program wieczoru i przyjęcia. Przygotowały herbatkę, zorganizowały gry i zabawy towarzyskie, kilka produkcyj muzykalno-wokalnych i pierwsze lody zostały przełamane.

Rodzice początkowo sztywni i onieśmieleni naszą obecnością nie brali czynnego udziału w zabawie, przyglądali się produkcjom i zabawom dziewcząt, potem i sami wciągnięci do zabawy rozochocili się i bawiliśmy się wszyscy razem cały wieczór.

W pierwszym roku przychodzili tylko rodzice zamożniejsi, bardziej towarzysko wyrobieni, obecnie nasze „herbatki“ kursowe stały się popularne i przychodzą na nie bez żenady i z wielką chęcią wszyscy rodzice.

Dziewczęta już teraz same obmyślają program wieczorków, każdy kurs stara się urozmaicić jaknajbardziej zabawę, czasem są bardzo miłe i ciekawe pomysły dziewcząt, by zabawić rodziców i umilić im ten wieczór.

PP. wychowawczynie przekonały się, że te zebrania są istotnie celowe, urządzają je więc bez sprzeciwu i bawią się razem z rodzicami i dziećmi, poświęcając na to swój odpoczynek niedzielny.

Tego rodzaju zebrania mają ogromne znaczenie wychowawcze i najbardziej przywiązują rodziców do Zakładu, zespalają dom z szkołą. Najłatwiej wtedy z matkami omówić pewne bolączki, zwrócić uwagę na słabe strony córki, doradzić jak mają postępować.

Wychowawczyni i Dyrektorka mają bardzo wdzięczny i podatny grunt do ciekawych obserwacyj i przeprowadzenia pewnych postulatów wychowawczych natury ogólnej. Wtedy to zaznacza się różnicę między szkołą dawną zaborczą, a szkołą polską, podkreśla stosunek naszych Władz szkolnych, Rządu i Państwa do rodziców i dzieci.

W ten sposób bez dydaktyki, na żywym przykładzie uczy się obywatelskiego i państwowego myślenia rodziców i dzieci, robi się to bez mentorskiego namaszczenia, oddalającego zwykle słuchaczy od katedry, ale po przyjacielsku przy godziwej i miłej zabawie. Rodzice widzą, że ich dzieci szkoła nietylko uczy, ale ogładza, wychowuje i stara się wprowadzić na wyższy stopień kultury, widzą różnice między sobą a dziećmi, między tem jakie te dzieci były, kiedy zaczęły się uczyć, a jakie są obecnie i to porównanie ich cieszy, nie upokarza.

Robotnikowi bowiem nietyle chodzi o lepszy byt materjalny dla dziecka, gdy je oddaje do seminarjum, bo górnik w normalnych czasach zarabiał 300 do 500 zł miesięcznie, a nauczyciel ma 200 zł pensji. Jemu chodzi, by dziecko weszło do wyższej sfery społecznej i towarzyskiej.

Takie mają nasi rodzice ambicje. I tym ambicjom szkoła czyni zadość, bo przygotowuje dziecko do życia towarzyskiego, kulturalniejszego niż

miało w domu, zbliża także rodziców do siebie, łączy różne sfery towarzyskie na swoim terenie.

Bale K. O. R.

W celu zbliżenia do siebie rodziców różnych sfer i oddziaływania na nich, próbowaliśmy początkowo urządzać bale i zabawy obu Kół Opieki Rodzicielskiej razem, ale to chybiało zawsze celu. Różnice społeczne i towarzyskie zbyt jaskrawo wychodziły na jaw na sali balowej. Nie było tu dzieci, tego łącznika naturalnego w szkole, tego tematu wiecznie żywego dla matek wszystkich sfer społecznych. Na balu nie było matek i ojców uczenic, tylko damy i robotniczki, panowie i niezgrabni robotnicy, lub nonszalancko pewni siebie pseudo-inteligenci. Każdy bal pozostawiał nam niesmak, przynosił bardzo często deficyt, a uczenicom najstarszego kursu, gdyż te bywały obecne na balach Kół Opieki Rodzicielskiej, dawał możność porównań, wypadających bardzo często na niekorzyść ich własnych rodziców

To też teraz takich balów nie urządzamy. Urządzamy jeden jedyny bal w roku dla uczenic kursów: III, IV i V, na który zapraszamy młodzież szkół średnich i wyższych.

Na tych balach jest kilka matek na sali i Rada Pedagogiczna w komplecie. Ona czuwa nad zabawą i nadaje jej właściwy ton.

Lekcje tańców dla uczenic.

Uczenice każdego III kursu mają w szkole pod opieką wychowawców lekje tańców z IV kursem Seminarjum Męskiego.

Na zakończenie lekcyj tańców zaprasza się rodziców, którzy z dumą obserwują swoje dzieci na sali balowej i bawią się ich zabawą.

Tyle co do zabaw, jako czynnika łączącego dom z szkołą i oddziaływującego na podniesienie kultury naszego środowiska przez Szkołę.

Dalszym etapem tej pracy Szkoły są imprezy szkolne reprezentacyjne.

Imprezy szkolne.

Rok rocznie jedną urządza dla rodziców i dzieci z miasta Szkoła Ćwiczeń, drugą Seminarjum dla szkół średnich i naszych rodziców.

Imprezy te Rada Pedagogiczna obmyśla planowo i opracowuje z uczenicami i dziećmi bardzo starannie w tym celu, po pierwsze, by przygotować uczenice do takiej pracy na ich przyszłych placówkach, powtóre, by przyzwyczaić dzieci, młodzież i rodziców do słuchania rzeczy poważniejszych, niż te, jakie widzą w kinie, stojących na pewnym poziomie artystycznym. Nasze bowiem dzieci i uczenice starają się i grają jak tylko mogą i umieją najlepiej, oczywiście w miarę swych sił i możności.

Rodzice i tu współdziałają z nauczycielstwem, pomagają często w sprawach administracyjno-technicznych, ciekawsi bywają na próbach, obserwują pracę nauczycielstwa, cieszą się grą dzieci, są bardzo wdzięcznymi i chętnymi, czasem bywają jedynymi widzami i słuchaczami na przedstawieniach.

W ten sposób budzi Szkoła uczucia estetyczne i rozwija poczucie artystyczne rodziców.

Święta państwowe i obchody.

Oprócz tego celem kształtowania i gruntowania uczuć patrjotycznych, rozbudzania dumy narodowej, wytwarzania woli zbiorowej, by utrzymać i podnieść potęgę Państwa, urządzamy w szkole obchody rocznic narodowych i uroczystości państwowe, na które zapraszamy rodziców.

Programy uroczystości i obchodów przygotowuje i obmyśla Samorząd Szkolny pod kierunkiem i nadzorem Rady Pedagogicznej. Zarząd Samorządu rozpisuje konkursy na samodzielne prace i pomysły. Sąd konkursowy stanowią członkinie Zarządu, opiekun Samorządu, opiekunki kół naukowych i nauczyciel muzyki.

Dzięki zbiorowym usiłowaniom w tym kierunku i wydatnej pracy Samorządu z rodzicami, został ufundowany sztandar szkolny, którego poświęcenie odbędzie się w przyszłym miesiącu.

Pomysł i rysunek emblematów przeszedł drogą konkursu, pracę rysunkową wykonały uczenice pod kierunkiem nauczyciela rysunków, wyhaftowały również same, wspomagane radami nauczycieli robót.

Rodzice i w tej akcji wzięli czynny udział, gdyż materjał, wszystkie potrzebne do haftowania sztandaru przybory były zakupione z drobnych składek uczenic wszystkich kursów. Jest on zatem całkowitą własnością i dorobkiem Samorządu Szkolnego, któremu na rękę szli rodzice.

Sztandar, na który tyle lat cierpliwie czekała szkoła, stanowi dumę rodziców i uczenic, pracujących nad nim. Rysowały go, a potem haftowały same blisko dwa lata z zaparciem się siebie i poświęceniem tej pracy wszystkich wolnych od nauki chwil.

Rodzice cenią to, wyrażają zadowolenie, że szkoła wdraża i przyzwyczaja dziewczęta do cierpliwej, obliczonej na dalszą metę pracy dla ogółu, zgadzają się chętnie na to, aby zostawały dłużej w szkole, jeśli zachodzi potrzeba; ufają w zupełności Zakładowi i powierzają nam swe dzieci bez zastrzeżeń.

Najważniejszym według mego przekonania dorobkiem współpracy szkoły z domem jest to właśnie pełne zaufanie i wiara rodziców w to, co z ich dziećmi i dla dzieci robimy i największa dla nas jako wychowawców nagroda za pracę.

Kurs narciarski.

To nam umożliwia przeprowadzenie zamierzeń szkoły, które w dzisiejszych specjalnie na terenie Zagłębia ciężkich warunkach wydają się niekiedy bardzo trudne. Za takie uważam urządzenie w tym roku dwutygodniowego kursu narciarskiego dla maturzystek w Zwardoniu w pierwszej połowie marca, właśnie w tym czasie, gdy strajk powszechny i bezrobocie wytworzyły w Zagłębiu atmosferę nie do zniesienia.

Uczenice najstarsze, rozumiejące już dobrze położenie rodziców, zdają sobie sprawę, że choć skończą szkołę, nie pomogą im nic z powodu braku posad, to też i w domu i w szkole była ogólna depresja.

Obmyślenie dla maturzystek osiedla i wyjazd całego kursu wraz z nauczycielką polskiego, pedagogiki i gimnastyki do Zwardonia był przez uczenice przyjęty z entuzjazmem, przez rodziców niechętnie. Niektórzy nie chcieli o tem wogóle słuchać, pomimo że dziewczęta miały płacić tylko koszta przejazdu, a 9 najbiedniejszych i od tego szkoła zwolniła. Rodzice uważali to wogóle w tym czasie za luksus, za coś nie do pomyślenia i nie do przeprowadzenia. Jednakże szkoła przełamała tę niechęć, dzięki temu, że ma wpływ na rodziców i wszystkie 34 uczenice-maturzystki jak postanowiła, wysłała do Zwardonia.

Kurs ten miał również duże znaczenie wychowawcze, gdyż zorganizowany w górach, zdala od ruchu i zgiełku wycieczkowego, dał uczenicom możność zbliżyć się do przyrody górskiej i podziwiać jej piękność w zimowej szacie, czego nigdy dotąd w Zagłębiu nie widziały, a co na młodzież w ich wieku wpływa bezwzględnie dodatnio, uszlachetnia i podnosi. Dzięki życiu gromadnemu, w zupełnie nowem otoczeniu zbliżyły się i zżyły bardziej z sobą przez te dwa tygodnie, niż w zwykłych normalnych warunkach się to dzieje, nauczyły się solidarności i życia zbiorowego, podporządkowywania się regulaminowi i rygorowi, wypływającemu właśnie z poczucia tej solidarności, a nie z nakazu. Kształciły charakter i wolę przez opanowywanie lęku, pokonywanie niebezpieczeństw, przygód i trudności, wyrabiały w sobie samodzielność i samowystarczalność. Przyjrzały się, jak można zorganizować przy dobrych chęciach niezbyt kosztowną, a pożyteczną, zdrową i celową przyjemność, tylko nie trzeba mieć zbyt dużych wymagań, być zaradnym i potrafić samemu się obsłużyć.

Tam w górach wyczuły lepiej poświęcenie, oddanie i dobrą wolę swych kierowniczek w stosunku do siebie, niż to się dzieje w szkole.

Poznały zdrową przyjemność bez niezdrowych podniet. Nauczyły się kochać przestrzeń wolną, używać ruchu.

Na tym kursie dziewczęta zetknęły się z gospodarstwem: same sprzątały sypialnie i jadalnię, same podawały i nakrywały do obiadu, smarowały buty i narty, myślały o całości narciarskiego sprzętu i dbały o swoje

rumaki drewniane tak, jak o żaden dotychczas, przez pięć lat pobytu w szkole, sprzęt i pomoc szkolną. Pokochały narty i tę przyjemność zdrową, którą im dały narty.

Gdy po powrocie rodzice zobaczyli zdrowe, wesołe, opalone, pełne humoru dziewczęta, a z opowiadania przekonali się, że nietylko używały sportu, lecz przygotowywały się do matury, odbywały praktykę w tamtejszej, niżej zorganizowanej szkole i uczyły się solidnie, utwierdzili się w przekonaniu, że szkoła czasem lepiej wie niż oni, co dla ich dzieci dobre.

Wycieczki.

To też, kiedy obecnie ogłosiło się wycieczkę na Zjazd Kół Krajoznawczych do Warszawy, rodzice zgodzili się bez szemrania i 25 krajoznawczyń z młodszych kursów pojechało do stolicy na 1, 2 i 3 maja pod opieką nauczycielki przyrody. Rodzice odprowadzili dziewczęta na stację, przynieśli węzełki i walizki, a mieli tak nieomal zadowolone oblicza, jak wyjeżdżające córki.

W stolicy te dzieci robotnicze przekonały się naocznie i odczuły w całej pełni moc i potęgę własnego Państwa. Jako uczestniczki zjazdu zobaczyły najwyższych dostojników Państwa, zwiedziły Belweder, były goszczone na Zamku przez pana Prezydenta, entuzjazmowały się rewją wojsk polskich, zachwycały Teatrem Narodowym. Były to dla nich niezapomniane i niezatarte na całe życie wrażenia. I kiedy to wszystko opowiadały w domu, co przeżyły i zobaczyły, to nie mógł nikt od nich goręcej i lepiej propagować w tem środowisku idei państwowości polskiej. Bo któż może trafić do umysłów i serc rodziców pewniej i skuteczniej, jak ich własne rozentuzjazmowane i uszczęśliwione dzieci.

Po maturze wszystkie maturzystki pojadą na tygodniową wycieczkę nad morze.

Pieniądze na ten cel składają uczenice całego Seminarjum, by każdy kurs V-ty mógł zobaczyć morze.

Jest to zakończenie cyklu wycieczek szkolnych, szczytowy punkt wychowawczy: propaganda morza polskiego.

Wycieczka odbędzie się w czerwcu po rozdaniu matur, jak corocznie. Pieniądze na nią już rodzice złożyli.

Pozostaje mi jeszcze omówić sprawę oddziaływania szkoły na dom pod względem intelektualnym, w tej dziedzinie dotąd zrobiliśmy bardzo niewiele.

Konferencje naukowe i wywiadowcze.

Próbowaliśmy urządzać ogólne konferencje rodzicielskie z odczytami, by zaznajomić rodziców z dążeniami współczesnej polskiej szkoły, lecz słuchali bez zainteresowania nawet inteligentni, cóż dopiero mówić o pół-

inteligentach i analfabetach, bo i takich mamy dość duży odsetek. Daliśmy więc temu spokój. Zostawiliśmy tylko konferencje wywiadowcze, na których najpierw z wszystkimi rodzicami, zebranymi razem, porusza się ogólne bolączki wychowawcze i naukowe dzieci, a potem pp. wychowawczynie przyjmują w swoich klasach rodziców i z każdą matką, czy ojcem poszczególnie omawiają sprawy jego dziecka.

Na początku roku na walnem zebraniu przedstawiam rodzicom plan pracy wychowawczej na cały rok i proszę o współdziałanie.

Konferencje matek.

Zapraszam do siebie na konferencję specjalną tylko matki uczenic kursu I-go, by omówić z niemi, czego szkoła wymaga od uczenicy i w czem matki mogą mi dopomóc, byśmy razem wychowali dziewczęta dobrze i czuwali nad niemi należycie. Daję wskazówki higjeniczne, proszę, by matki przyzwyczajały dziewczęta do zajmowania się domem, rodzeństwem i wyręczania ich; nie pozwalały się stroić, lecz dbały o schludność i czystość. Te konferencje udają się, są ożywione i dużo mi dają materjału obserwacyjnego na przyszłość. Matki chętnie w nich biorą udział, wypowiadają się dość szczerze i mam dowody, że z mych rad i wskazówek czasem korzystają, do życzeń się stosują. Nie pozwalają sobie córkom imponować i nie obsługują ich pokornie, z czem się często spotykałam w sferze robotniczej; zwracają uwagę na schludność i zachowanie, nie puszczają samopas na zabawy, spacery i do kin, czyli że współdziałają z nami wychowawczo i nieraz bardzo skutecznie nam pomagają.

Tydzień rodzicielski.

W tym roku, jako inowację, zorganizowaliśmy na terenie szkoły ćwiczeń „Tydzień rodzicielski". Rodzice byli bardzo zainteresowani lekcjami, śledzili przebieg nauki, odpowiedzi i zachowanie się dzieci, czynili porównania, obserwowali stosunek nauczyciela do dzieci, dzieci do siebie.

Po każdej lekcji mieli cały szereg zapytań, związanych z nauką, z któremi zwracali się do nauczycielstwa. Nauczycielstwo udzielało wyjaśnień, wprowadzało rodziców w tok zagadnień naukowych, wyjaśniało nowe metody, jakie w szkole stosuje, wykazywało ich celowość.

Wielką atrakcją dla rodziców były pauzy, w czasie których widzieli, jak dzieci bawią się pod kierownictwem uczenic i nauczycielstwa.

Po tygodniu takich obserwacyj i indywidualnych konferencyj z nauczycielstwem, urządziliśmy ogólną konferencję. Obecnych było 75% rodziców. Omówiliśmy na niej reformę szkolną i związane z nią aktualne dla nich kwestje.

Drugim tematem było kształcenie umysłu i charakteru dziecka w domu i w szkole.

Trzecim — dobre strony współdziałania domu z szkołą.

Ponieważ te wszystkie zagadnienia były ściśle związane z lekcjami i z tem, co rodzice widzieli w praktyce, zainteresowanie było takie, jak nigdy dotąd. Dyskusja ożywiona.

Matki zachęcone referatem o kształceniu charakteru dziecka, prosiły o wskazanie lektury i zapisały sobie tytuły popularnych dzieł z tej dziedziny.

Ofiarowały się jechać jako pomoc do Krakowa i Ojcowa, by móc obserwować dzieci na wycieczce.

Dziękowały za lekcje, przeprowadzone żywo i zajmująco, na których obserwowały pracę umysłową i inicjatywę swych dzieci.

Prosiły koniecznie o otwarcie od wakacyj V-go oddziału w szkole ćwiczeń, urządzenie przez szkołę kolonij dla dzieci zamożniejszych (dotąd braliśmy na kolonje tylko dzieci niezamożne).

Wreszcie wyraziły nieśmiałe życzenie, by częściej urządzać w szkole takie pokazowe lekcje.

Poruszenie umysłów było duże. Szkoła zmusiła rodziców do obserwowania i wnikania w duchowe i intelektualne życie dziecka, skłoniła do przemyślenia spraw wychowawczych i naukowych, wciągnęła ich w krąg życia i współpracy naukowej Zakładu.

Dla nauczycielstwa było to ogromnie męczące i wyczerpujące, jednakże po konferencji wszyscy byli zadowoleni ze spełnionego obowiązku, gdyż czuli, że dzięki ich wysiłkowi i ofiarnej pracy coraz ściślej spajają się interesy i zainteresowania rodziców z zainteresowaniami i zadaniami szkoły polskiej.

Takiemi drogami kroczyliśmy dotychczas, dążąc do zrealizowania współpracy szkoły z domem. Drogi te wskazywało nam życie samo.

Wszystko to, co robiliśmy i jak obecnie robimy na terenie naszej szkoły, staramy się budować na obserwacji środowiska, z którego wychodzą nasze wychowanki, przyszłe pracownice i obywatelki.

Cel dążeń naszego zespołu.

Jako zespół czujemy się odpowiedzialni za gromadę, powierzoną nam przez Państwo. Wiemy, że obowiązkiem naszym jest nietylko przygotowanie i wykształcenie dobrych nauczycielek, ale i praca nad ukształtowaniem środowiska, z którego one pochodzą. Oddziaływujemy nań w tym celu, by stało się świadome swych zadań społecznych i stanowiło jedną z cegiełek, służących do budowy potęgi naszego Państwa i dobrobytu społeczeństwa.

Janina Strączyńska.

Drukarnia »Czasu« w Krakowie pod zarządem L. Wójcika.